

פרשת קורח תשפ"א מחלקת לשם שמים

לע"נ ר' יצחק יהודה בן אליהו הלוי ז"ל (ב' תמוז)

במדבר פרק טו

פרשת קרח (א) וַיִּקַּח קָרַח בֶּן יִצְחָר בֶּן קֵהֶת בֶּן לֵוִי וַדָּתָן וְאַבְיָרָם בְּנֵי אֶלְיָאָב וְאוֹן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן: (ב) וַיִּקְמוּ לַפְּנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁי מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמֹשִׁים וּמְאַתָּים נְשִׂאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שֵׁם: (ג) וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֶם פִּי כָל הָעֵדָה כָּלֶם קִדְּשִׁים וּבְתוֹכְכֶם יִקְוֶה וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל יִקְוֶה: (ד) וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיַּפֵּל עַל פָּנָיו:

רש"י

(א) ויקח קרח - פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא: ויקח קרח - לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הכהונה, וזהו שתרגם אונקלוס ואתפלג נחלק משאר העדה להחזיק במחלוקת, וכן (איוב טו, יב) מה יקח לבך, לוקח אותך להפליגך משאר בני אדם. דבר אחר ויקח קרח משך ראשי סנהדראות שבהם בדברים, כמו שנאמר (במדבר כ, כה) קח את אהרון, (הושע יד, ג) קחו

עמכם דברים: **בן יצהר בן קהת בן לוי** - ולא הזכיר בן יעקב, שבקש רחמים על עצמו שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר (בראשית מט, ו) ובקהלם אל תחד כבודי. והיכן נזכר שמו על קרח, בהתיחסם על הדוכן בדברי הימים, שנאמר (ד"ה א' ו, כב - כג) בן אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל: **ודתן ואבירים** - בשביל שהיה שבט ראובן שרוי בחנייתם תימנה, שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, אוי לרשע אוי לשכנו. ומה ראה קרח לחלוק עם משה, נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר (שמות ו, יח) ובני קהת וגו'. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה, אחד מלך ואחד כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו. מה עשה, עמד וכנס מאתים חמישים ראשי סנהדראות, רובן משבט ראובן שכיניו, והם אליצור בן שדיאור וחביריו וכיוצא בו, שנאמר נשיאי עדה קריאי מועד, ולהלן הוא אומר (במדבר א, טז) אלה קרואי העדה, והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה. אמרו לו טלית שכולה של תכלת חייבת בציצית או פטורה. אמר להם חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר חוט אחד של תכלת פטורה, זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה: **בני ראובן** - דתן ואבירים ואון בן פלתי: (ג) **רב לכם** - הרבה יותר מדאי לקחתם לעצמכם גדולה: **כלם קדושים** - כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה: ומדוע תתנשאו - אם לקחת אתה מלכות לא היה לך לברר לאחיד כהונה, לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב), כל העדה שמעו: (ד) **ויפול על פניו** - מפני המחלוקת, שכבר זה בידם סרחון רביעי, חטאו בעגל (שמות לב, יא) ויחל משה, במתאוננים (במדבר יא, יב) ויתפלל משה, במרגלים (שם יד, יג) ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים, במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו. משל לבן מלך שסרח על אביו ופייס עליו אוהבו פעם ושתים ושלש, כשסרח רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא. אמר עד מתי אטריח על המלך, שמה לא יקבל עוד ממני:

מסכת אבות פרק ה

[טז] כל אהבה שהיא תלויה בדבר בטל דבר בטלה אהבה ושאינה תלויה בדבר אינה בטלה לעולם איזו היא אהבה התלויה בדבר זו אהבת אמנון ותמר ושאינה תלויה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן: [יז] כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאינה לשם שמים אין סופה להתקיים איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים זו מחלוקת קרח וכל עדתו:

ר' עובדיה מברטנורא

כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים - כלומר שאנשי המחלוקת ההיא מתקיימים ואינם אובדין, כמחלוקת הלל ושמאי שלא אבדו לא תלמידי בית שמאי ולא תלמידי בית הלל. אבל קורח ועדתו אבדו. ואני שמעתי, פירוש סופה, תכליתה והמבוקש מענינה. והמחלוקת שהיא לשם שמים, התכלית והסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת, וזה מתקיים, כמו שאמרו מתוך הויכוח יתברר האמת, וכמו שנתברר במחלוקת הלל ושמאי שהלכה כבית הלל. ומחלוקת שאינה לשם שמים, תכלית הנרצה בה היא בקשת השררה ואהבת הניצוח, וזה הסוף אינו מתקיים, כמו שמצינו במחלוקת קורח ועדתו שתכלית וסוף כוונתם היתה בקשת הכבוד והשררה והיו להיפך:

מסכת ברכות דף סד ע"א

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא: תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, שנאמר וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך, אל תקרי בניך אלא בוניך. שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול יהי שלום בחילך שלווה בארמנותיך למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך למען בית ה' אלהינו אבקשה טוב לך ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

עין איה לקראי"ה קוק

יש טועים שחושבים שהשלום העולמי לא יבנה כ"א ע"י צביון אחד בדיעות ותכונות. א"כ כשרואים ת"ח חוקרים בחכמה, וע"י המחקר מתרבים הצדדים והשיטות, חושבים שבזה הם גורמים למחלוקת והפך השלום. ובאמת אינו כן, כי השלום האמיתי א"א שיבא לעולם כ"א דוקא ע"י תואר של ריבוי השלום. הריבוי של השלום הוא שיתראו כל הצדדים וכל השיטות שיש בחכמה, ויתבררו איך כולם יש להם מקום כל דבר לפי ערכו מקומו וענינו. ואדרבא, הענינים הנראים כמיותרים או כסותרים, כשמתגלה החכמה האמיתית לכל צדדיה יראו שרק ע"י קיבוץ כל החלקים וכל הפרטים, וכל הדיעות הנראות שונות וכל המקצעות החלוקות, דוקא על ידם יראה אור האמת והצדק, ודעת ד' יראתו ואהבתו, ואור תורת אמת. ע"כ ת"ח מרבים שלום בעולם, מה שהם מרחיבים, מבארים ומילדים דברי חכמה חדשים בפנים מפנים שונים, שיש בהם ריבוי וחילוק ענינים, בזה הם מרבים שלום, שנאמר "וכל בניך למודי ד"י" כולם יכירו שכולם, גם ההפכים בדרכיהם ושיטותיהם כפי הנראה, המה כולם למודי ד', בכ"א מהנה יש צד שיתגלה ע"י ידיעת ד' ואור האמת. "ורב שלום בניך", לא אמר גדול שלום בניך, שמורה על ציור גוף אחד גדול, שאז היו הדברים מתאימים לאותו הרעיון המדומה, שהשלום צריך הוא דוקא לדברים אחדים ושיווי רעיונות, שזה באמת מגרע כח החכמה והרחבת הדעת. כי אור הדעת צריך לצאת לכל צדדיו, לכל הפנים של אורה שיש בו, והריבוי הוא רב שלום בניך. אל תקרי בניך אלא בוניך, הבנין יבנה מחלקים שונים, והאמת של אור העולם יבנה מצדדים שונים, משיטות שונות, שאלו ואלו דברי אלהים חיים. מדרכי עבודה והדרכה וחינוך שונים, שכ"א תופסת את מקומה וערכה. והכלל כי אין ראוי לאבד כל כשרון וכל שלימות, כ"א להרחיבו ולמצא לו מקום, ואם תראה סתירה ממושג למושג, בזה תבנה החכמה ביתה. וצריך לעיין בדברים איך למצא את התוך הפנימי שבמושגים, שבזה יתישרו הדברים ולא יהיו סותרים זא"ז, וריבוי הדיעות שבא ע"י השתנות הנפשות והחינוכים, דוקא הוא הוא המעשיר את החכמה והגורם הרחבתה. שלסוף יובנו כל הדברים כראוי, ויוכר שאי אפשר הי' לבנין השלום שיבנה כ"א ע"י כל אותם ההשפעות שהיו נראות כמנצחות זא"ז. "יהי שלום כחילך", החיל, מקום החיל או הכחות העובדים, הם מתברכים בברכת שלום, ומה שלום, לא שיהיו כולנו כח שוה דא"כ מנין תהי' פעולת החיים, כי דוקא ע"י ריבוי הכחות והתנגדותם, ימצא החיים. אלא שנערך ההבדל וההתנגדות בערך מתאים, שכולם מובילים למטרה אחת, ע"כ נמצא "שלווה בארמנותיך", שקט ושלווה במקום הדרוש שקט, במרכז התכלית. "למען אחי ורעי" שלכולם יהי' מקום לעבודה, עבודת שכל ועבודת נטיה ורגש. "אדברה נא שלום בך", המצב של ההתאחדות הבא מקיבוץ כחות ודעות נפזרות. "למען בית ד' אלהינו", התכלית הנרצה, הנקודה שהכל עוברים עובדים. "אבקשה מוב לך", הטוב הנאסף מכלי השלום שהוא מחזיק הברכה. "ד' עז לעמו יתן", יתן להם חיים מלאים ענין, שהם עז, וכשהחיים מלאים ענין, מלאים הם צדדים רבים ונבנים מהרכבות של כחות רבים. ע"כ זאת היא ברכת השלום האמתית הבאה מהעז. "ד' יברך את עמו בשלום", וברכת השלום הבאה מהעז. היא השלום של התאחדות כל ההפכים. אבל צריך שימצאו הפכים כדי שיהי' מי שיעבוד ומה שיתאחדו, ואז הברכה ניכרת ע"י כח אלו ואלו דברי אלהים חיים. ע"כ שלום הוא שמו של הקב"ה שהוא בעל הכחות- כולם, הכל יכול וכוללם יחד, יהי שמו הגדול מבורך מן העולם ועד העולם.

ואני תפילתי לך ד' עת רצון, הנותן מפיו חכמה דעת ותבונה, אל תצל מפני דבר אמת עד מאד, ותצילני מכל מכשול ושגיאה בהלכה ואגדה, תען לשוני אמרתיך כי תלמדני חוקיך, לך אני הושיעני כי פיקודיך דרשתי. ותזכני להוציא מאויי לבבי, למען כבוד שם קדשך, מן הכח אל הפועל. ותחנני ברוח עצה וגבורה דעת ויראת ד', ותזכני לראות בשמחת גוייך, להתהלל עם נחלתיך, בתתך מציון ישועה לישראל תפארתך. והנני חותם דברי בהודאה, בדברי הכתוב, ד' אלהי אתה ארוממך, אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. ואתפלל על העתיד לבא, וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל תעזבני עד אגיד זרעך לדור לכל יבא גבורתיך.